TA-2171/2006

Ta ansvar for

FARLIG AVFALL

i din bedrift

Farlig avfall er avfall som ikke kan håndteres sammen med annet avfall fordi det kan medføre skader på mennesker og miljø. I bilbransjen oppstår det mange typer farlig avfall. Store mengder farlig avfall er på avveie i naturen. Det er derfor viktig at alle bilbransjebedrifter leverer inn farlig avfall

Brosjyren er utarbeidet av Alpha Consult, Bjørn G. Larsen på oppdrag for Statens forurensningstilsyn.

Innholdsfortegnelse

I denne brosjyren kan du lese om:

Typer av farlig avfall i bilbransjen

Håndtering og oppbevaring av farlig avfall

- **Sortering av farlig avfall — Bilverksteder - mekanisk reparasjoner**
- **Karosseriverksteder**
- **Billakkeringsverksteder**
- **Merking og oppbevaring av farlig avfall**

Innlevering av farlig avfall

- **Kommunale mottak**
- **Godkjente innsamlere**
- **Transport av farlig avfall**
- **Farlig gods**

Deklarering av farlig avfall

Utfylling av deklarasjonsskjemaet

Hvordan gjøre avfallsmengdene mindre

Ta ansvar for farlig avfall i din bedrift

I tilknytning til denne brosjyren er det utarbeidet en "Liste over farlig avfall i bilbransjen". Denne listen kan du bruke når du skal finne frem til farlig avfall i din bedrift. Farlig avfall skal leveres til godkjent mottak eller innsamler.

Typer av farlig avfall i bilbransjen

I bilbransjen oppstår det mange typer farlig avfall. Her er noen eksempler.

Spillolje

Spillolje er sannsynligvis den største gruppen farlig avfall i bilbransjen. For "ren" spillolje uten halogener er det opprettet en refusjonsordning.

Organiske løsemidler

Produkter som inneholder organiske løsemidler er farlig avfall. Eksempler på slike produkter er løsemiddelbaserte rengjøringsmidler, tynnere, vasketynner, frostvæske og bremsevæske.

Bilbatterier

Bilbatterier inneholder miljøskadelige stoffer som bly og batterisyre. Det er opprettet en egen innsamlingsordning for blybatterier.

Spraybokser

Spraybokser er alltid farlig avfall. Også etter at de er tømt.

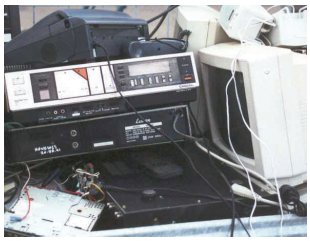

Lim, lakk etc.

Lim, lakk, tettingsmasse, tectyl og liknende produkter er farlig avfall. Husk at vannfortynnbar lakk og grunning er farlig avfall fordi de inneholder løsemidler.

EE-avfall

Kasserte elektroniske komponenter, lysstoffrør, elektrisk verkstedutstyr etc. er EE-avfall. Det er opprettet en egen innsamlingsordning for slikt avfall.

Andre typer farlig avfall

Andre typer farlig avfall fra bilbransjen kan være oljefiltre, KFK fra klimaanlegg, bensin- og dieselrester, Ni-Ca-batterier, destillasjonsrester, bensinfiltre, dieselfiltre.

Kondemnerte biler

Kondemnerte biler inneholder mange typer farlig avfall som må tas hånd om på forskriftsmessig måte.

Farlig avfall skal leveres til godkjent *mottak* eller *innsamler*. Er du i tvil om noe er farlig avfall skal det leveres inn som farlig avfall

Håndtering og oppbevaring av farlig avfall

SORTERING

Farlig avfall skal oppbevares atskilt fra annet avfall, og ulike typer farlig avfall må ikke blandes da de kan reagere kjemisk med hverandre. Gå gjennom "Liste over farlig avfall i bilbransjen" og finn ut hvilke typer farlig avfall som oppstår i din bedrift. Her er noen tips for sortering av de vanligste typene

Bilverksteder—mekanisk

- Spillolje
- Oljefiltre
- Bensin og diesel
- Spraybokser
- Batterier
- Organiske løsemidler som rengjøringsmidler, bremsevæske og frostvæske
- Elektrisk og elektronisk avfall

Karosseriverksteder

- Lim, sparkel, fuge– og tettingsmasse
- Isocyanatholdige herdere til lim, fugemasse etc.
- Vasketynnere, organiske rengjøringsmidler
- Spraybokser
- Herder til polyestersparkel

Billakkeringsverksteder

- Lakk, fyller, grunning, sparkel
- Isocyanatholdige herdere
- Tynnere. Forurenset tynner
- Herder til polyestersparkel
- Emballasje med våt lakk og grunning

MERKING OG OPPBEVARING

Du bør lage et system for merking og oppbevaring av farlig avfall. Godkjente innsamlere kan tilby ferdige systemer for sortering og oppbevaring. Til flytende avfall kan du bruke tomme fat, gjerne originalemballasjen. Husk å merke tydelig med avfallstype.

Farlig avfall kan være helseskadelig eller brannfarlig. Bruk hansker når du arbeider med farlig avfall. Ved innånding av helseskadelige gasser og damper må du bruke åndedrettsvern. Husk korrekt brann– og helsefaremerking.

Innlevering av farlig avfall

Alt farlig avfall skal leveres inn. Farlig avfall i mengder over 1 kg skal leveres inn til godkjent mottak eller innsamler minst 1 gang pr. år. Er du i tvil om noe er farlig avfall skal det behandles og leveres som farlig avfall. Du må kunne dokumentere at du har levert det farlige avfallet til godkjent mottak. Kopi av deklarasjonsskjema er dokumentasjon på leveringen.

GODKJENTE INNSAMLERE

En rekke bedrifter har tillatelse fra SFT til å håndtere og samle inn farlig avfall. De fleste innsamlere kan skreddersy løsninger for bilbransjen.

Når du leverer inn farlig avfall, skal du fylle ut et deklarasjonsskjema. Utfylling av dette skal vi ta for oss på neste side.

FARLIG GODS

Noe farlig avfall er også farlig gods. Da gjelder egne regler. Hvert kolli skal merkes med riktig fareseddel og betegnelsen UN + UN-nummeret. Riktig UN-nummer og fareseddel finner du i "Liste over farlig avfall i bilbransjen".
Kjøretøyet skal ha minst et brannslokkingsapparat. Frakter du over 500 kg farlig gods gjelder også en rekke andre regler.

KOMMUNALE MOTTAK

Alle kommuner plikter å sørge for en mottaksplass for farlig avfall. Kommunenes mottaksplikt er begrenset til 400 kg farlig avfall pr. år pr. avfallsbesitter, men kommunen kan velge om den vil ta imot større mengder.

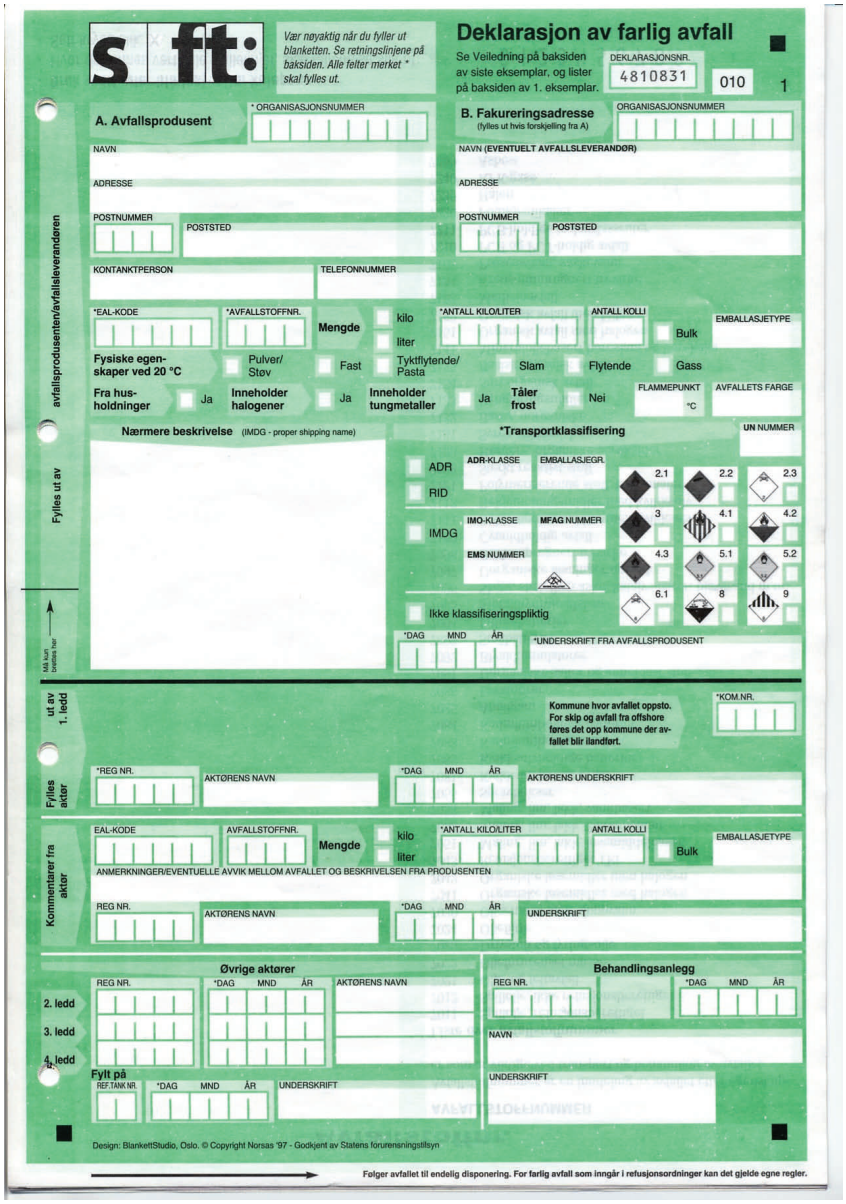
TRANSPORT AV FARLIG AVFALL

Leverer du selv farlig avfall til mottak må du følge reglene for transport av slikt gods. Emballasjen skal være solid og tett. Deklarasjonsskjemaet skal følge lasten. Hvert kolli skal være tydelig merket med nummeret på deklarasjonsskjemaet.

Deklarering av farlig avfall

Når du leverer inn farlig avfall skal det følge med et utfylt *deklarasjonsskjema* med opplysninger om deg som avfallsprodusent og om avfallet du leverer. Skjemaet følger avfallet helt til sluttbehandlingen.

Som avfallsprodusent er du ansvarlig for at punktene over den svarte streken er riktig utfylt. Innsamler/mottaksanlegg skal fylle ut punktene under den svarte streken.

Din kopi av skjemaet er dokumentasjon på at du har levert inn avfallet. Du plikter å oppbevare deklarasjonskopien i 3 år. Tilsynsmyndighetene kan etterspørre denne ved kontroll.

Utfylling av deklarasjonsskjemaet

Her ser du en forklaring på hvordan de enkelte punktene skal fylles ut. Nødvendig informasjon om de enkelte avfallstypene finner du i "Liste over farlig avfall i bilbransjen."

Avfallsprodusent	Her skal du oppgi organisasjonsnummer samt navn og adresse på bedriften hvor avfallet er oppstått. Har din bedrift flere atskilte av delinger er det viktig at du oppgir organisasjons eller enhets-nummeret på den avdelingen som har produsert avfallet.
Faktureringsadresse	Dette fylles kun ut hvis faktureringsadressen er en annen en den som er angitt under punktet ovenfor.
Fra husholdning	Her skal du ikke krysse av når du leverer inn farlig avfall fra næringsvirksomhet.
Inneholder halogen	Her skal du krysse av hvis avfallet inneholder mer enn 0,5% halo-gener. Se "Liste over farlig avfall i bilbransjen."
Inneholder tungmetaller	Her skal du kysse av hvis avfallet inneholder tungmetaller. Se "Liste over farlig avfall i bilbransjen."
EAL kode	Her oppgir du den aktuelle EAL-kode. Se "Liste over farlig avfall i bilbransjen".
Avfallstoffnummer	Her skal du oppgi avfallsstoffnummeret. Se "Liste over farlig avfall i bilbransjen."
Antall kilo / liter	Vanligvis oppgis antall kg unntatt spillolje som oppgis i liter. Vekten oppgis inklusiv vekten av emballasjen.
Avfallets farge	Her beskriver du avfallets farge.
Tåler frost	Kryss av hvis avfallet ikke tåler frost.
Flammepunkt	Fylles ut hvis avfallet er brannfarlig. Se "Liste over farlig avfall i bilbransjen."
Nærmere beskrivelse	Angi mest mulig utfyllende opplysninger om avfallet. Minimum med en betegnelse som for eksempel spillolje, billakk etc.
Transportklassifisering ADR/RID	Kryss av for hvilket regelverk som følges ved transport. ADR for veitransport, RID for jernbanetransport eller IMGD for sjøtransport.
UN nummer	Her angir du avfallets UN nummer. Se "Liste farlig over avfall i bilbransjen."
Fareseddel	Kryss av for aktuell ADR/RID fareseddel. Se "Liste over farlig avfall i bilbransjen."
Dato og underskrift	Til slutt skal du underskrive og datere skjemaet. Med underskriften bekrefter du at opplysningen etter beste skjønn er korrekte.

Deklarasjonsskjemaet får du av din innsamler, ved henvendelse til et godkjent mottak eller til den som har ansvaret for deklarasjonssyste-met (pr. juni 2006 er dette Norsas).

Har du inngått avtale med en innsamler kan du få hjelp til å fylle ut deklarasjonsskjemaet.

Gjør avfallsmengdene mindre

Det er god økonomi å gjøre mengden avfall så liten som mulig. Her er noen tips om avfallsminimering:

- Bruk alltid opp en boks, tube eller patron før du åpner en ny.
- Bruk opp rester.
- Hold antallet kjemikalier du bruker så lite som mulig.
- Lukk all emballasje lufttett etter bruk.
- Gjenvinn tynner og løsemidler ved destillasjon. Lakkrester kan blandes i tynner som skal destilleres.
- Tom og tørr emballasje etter lakkprodukter er ikke farlig avfall.

Foto: Cathrine S. Spikkerud

Ta ansvar for farlig avfall i din bedrift

1. Finn ut hva slags farlig avfall som oppstår i bedriften. Bruk "Liste over farlig avfall i bilbransjen."
2. Kontroller om avfallet leveres inn på forskriftsmessig måte.
3. Vurder hvordan avfallsmengdene kan reduseres.
4. Planlegg hvordan avfallet skal sorteres, oppbevares og innleveres.
5. Lag en rutine for håndtering og sortering av farlig avfall.
6. Innarbeid rutinen sammen med alle ansatte i bedriften.

Brosjyren er utarbeidet av Alpha Consult, Bjørn G. Larsen på oppdrag for Statens forurensningstilsyn.